

Kreditinstitutternes indtjening

Analyse
Oktober 2025

Gunstigt rentemiljø bidrog til høj indtjening i kreditinstitutterne

De danske kreditinstitutter oplevede en kraftig forbedring af indtjeningen i 2023 og 2024. De primære årsager skal findes i lave nedskrivninger og et gunstigt renteniveau.

Forholdene i økonomien og på de finansielle markeder er imidlertid omskiftelige, og der er ingen garanti for, at de kommende år vil byde på lige så gunstige vilkår. Institutterne opnåede den høje indtjening i en situation, hvor indlåsmarginalen lå betydeligt over det historiske gennemsnit, mens udlåsmarginalen var under pres. Selvom de skævvredne marginaler kan føre til tilfredsstillende indtjening på kort sigt, er det en risikabel strategi at yde lån baseret på en presset udlåsmarginal.

Denne analyse er baseret på indberetninger til Finanstilsynet, data fra Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

Hovedkonklusioner

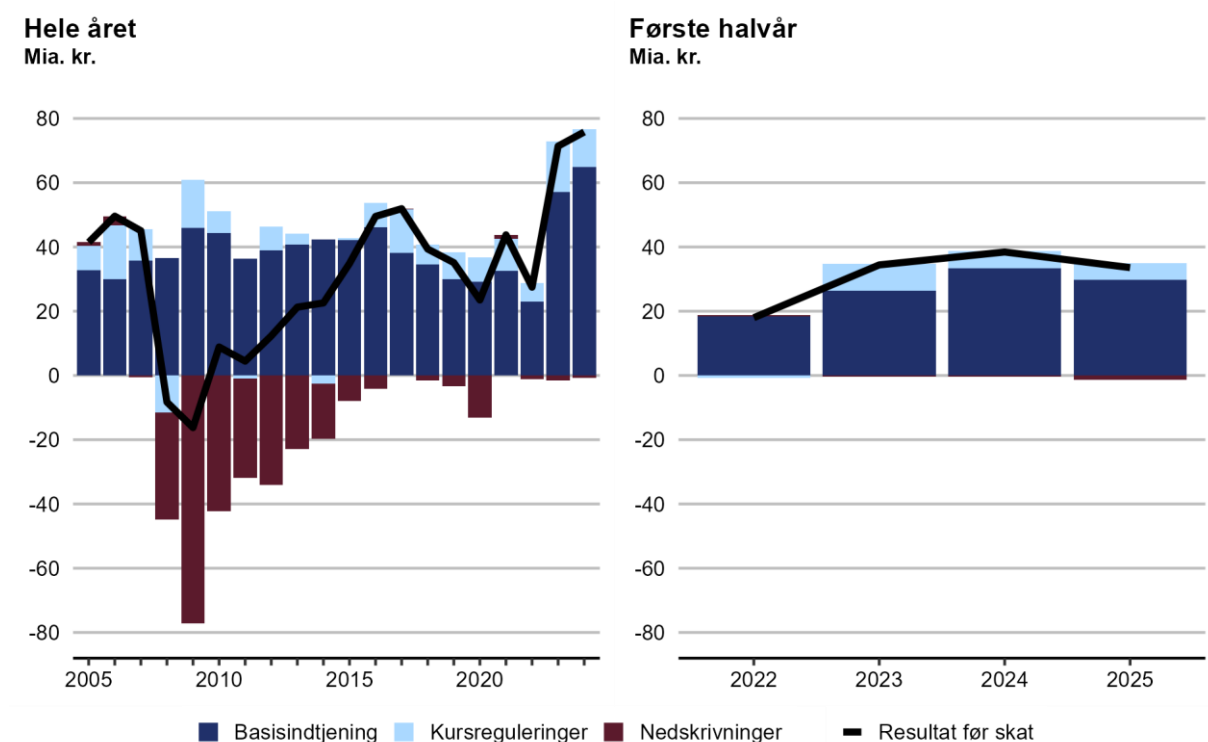
- En kraftig vækst i kreditinstitutternes basisindtjening var den primære årsag til, at institutterne begge år satte rekord i nominelle termer med resultater på henholdsvis 71 mia. kr. i 2023 og 76 mia. kr. i 2024. Væksten var i høj grad forårsaget af ændringer i renteniveauet på de finansielle markeder.
- Kreditinstitutterne opnåede den høje indtjening på baggrund af en høj indlåsmarginal og en presset udlåsmarginal. Medmindre kunderne er blevet markant mere kreditværdige, indikerer den pressede udlåsmarginal, at institutterne yder lån til renter, som ikke i tilstrækkeligt omfang modsvarer risikoen.

Ændret renteniveau bidrog til høj indtjening

Kreditinstitutternes resultat før skat satte rekord i 2023 og 2024 med henholdsvis 71 og 76 mia. kr. Det svarer til mere end en fordobling af resultatet fra de foregående år. Indtjeningen var også høj i første halvår 2025, men lavere end i første halvår 2024, jf. figur 1. I 2023 og 2024 udgjorde egenkapitalens forrentning henholdsvis 11,6 og 11,7 pct., hvilket er det højeste niveau siden årene op til finanskrisen i 2008, jf. figur 2. Den høje indtjening skyldtes først og fremmest en kraftig vækst i basisindtjeningen, men høje kursreguleringer og et lavt nedskrivningsniveau bidrog også.

Stigning i basisindtjeningen kan i betydelig grad tilskrives ændringer i renteniveauet på de finansielle markeder, som fulgte af en stramning af pengepolitikken for at imødegå den høje inflation i 2022 og 2023.

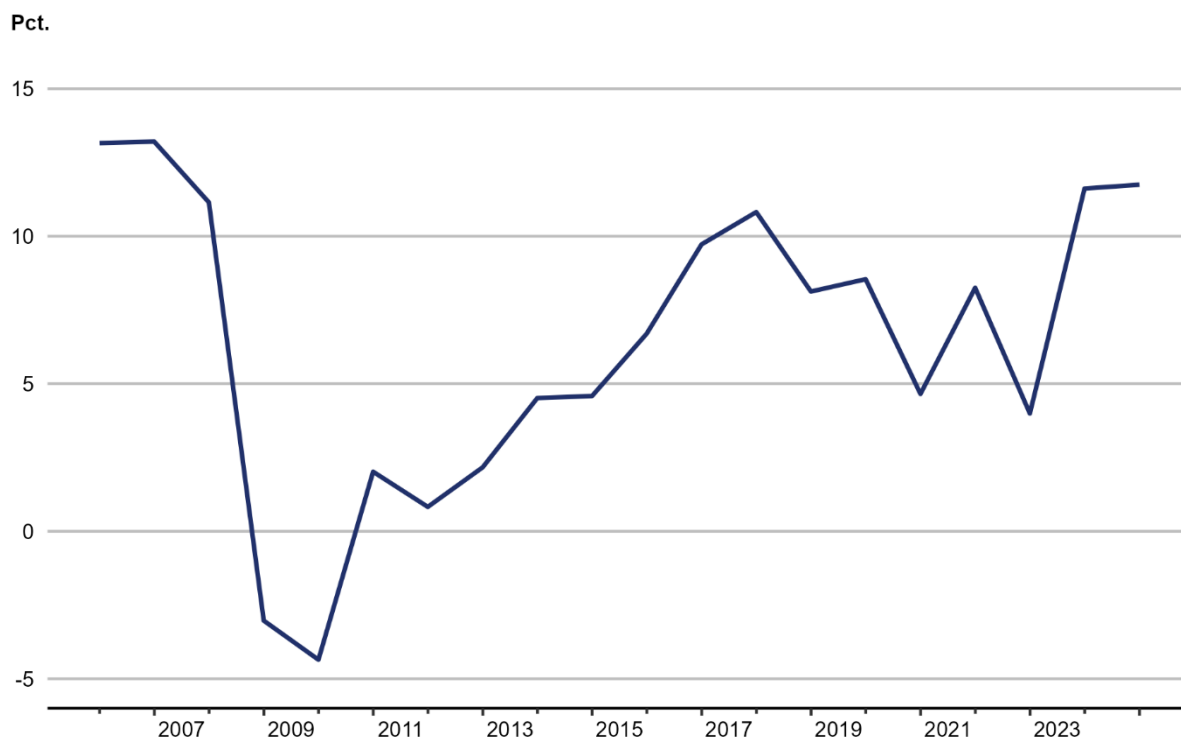
Figur 1. Kreditinstitutternes resultat

Note: Basisindtjening består af nettorente- og nettogebyrindtægter, udgifter til personale og administration, af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver samt andre driftsindtægter og -udgifter. Resultat af kapitalandele i associerede virksomheder fremgår ikke af figuren.

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

Figur 2. Kreditinstitutternes egenkapitalforretning

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet.

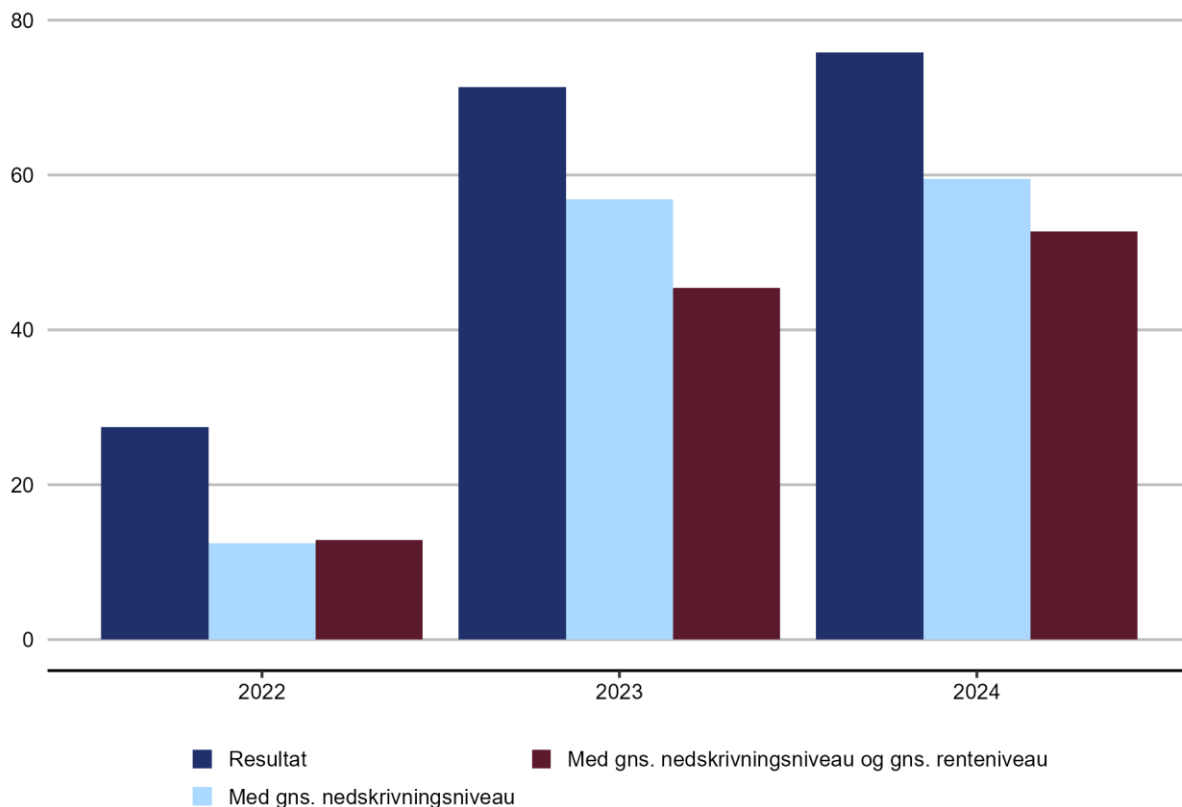
Ingen garanti for at tendensen fortsætter

Forholdene i samfundsøkonomien og på de finansielle markeder er omskiftelige, og der er ingen garanti for, at vilkårene for institutternes indtjening vil være lige så gode i de kommende år som i 2023 og 2024. Nedskrivningsniveauet vil stige, hvis dansk økonomi rammes af en lavkonjunktur, og basisindtjeningen kommer under pres, hvis renterne fortsætter med at falde.

Figur 3 viser resultatet af en illustrativ beregning. Nedskrivningsniveauet sættes beregningsteknisk til det gennemsnitlige niveau de seneste 20 år, og institutternes renter sættes på samme måde til deres historiske gennemsnit. Beregningen indikerer, at resultatet før skat ville have været knap 25 mia. kr. lavere i 2023, hvis nedskrivningerne og renterne havde ligget på deres historisk gennemsnit. I 2024 ville resultatet have været knap 20 mia. kr. lavere. Disse betydelige effekter understreger, at indtjeningen i 2023 og 2024 har været understøttet af særlige forhold.

Figur 3. Kreditinstitutternes resultat

Mia. kr.

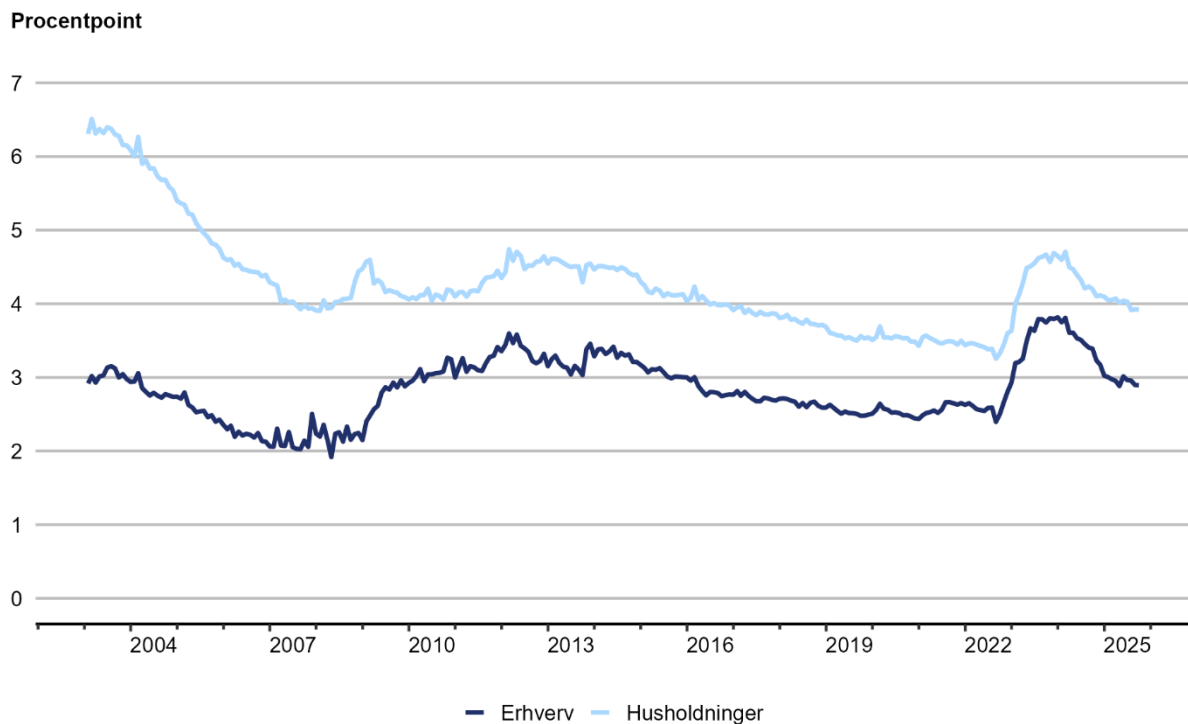
Note: Søjlen med gennemsnitligt nedskrivningsniveau viser resultatet, hvor nedskrivningerne er sat til det gennemsnitlige niveau for perioden 2005-2024. I søjlen med yderligere korrektion for gennemsnitligt renteniveau beregnes effekten af at sætte udlåns- og indlånsrenter over for erhverv og husholdninger til deres gennemsnitlige niveauer i perioden 2003-2025. Indtjeningen på institutternes indeståender i Danmarks Nationalbank korrigeres tilsvarende.

Kilde: Finanstilsynet, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

Skævvredne rentemarginaler

Kreditinstitutternes kerneforretning består i at modtage indlån og yde udlån. Rentemarginalen, som er forskellen mellem institutternes udlåns- og indlånsrente, er afgørende for indtjeningen. Rentemarginalen steg med knap 1,5 procentpoint i 2022 og 2023 over for både husholdninger og erhverv, jf. figur 4. Udvidelsen af rentemarginalen er hovedforklaringen på den høje basisindtjening de seneste år.

Figur 4. Rentemarginal

Note: Rentemarginalen er forskellen mellem institutternes udlånsrente og indlånsrente.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

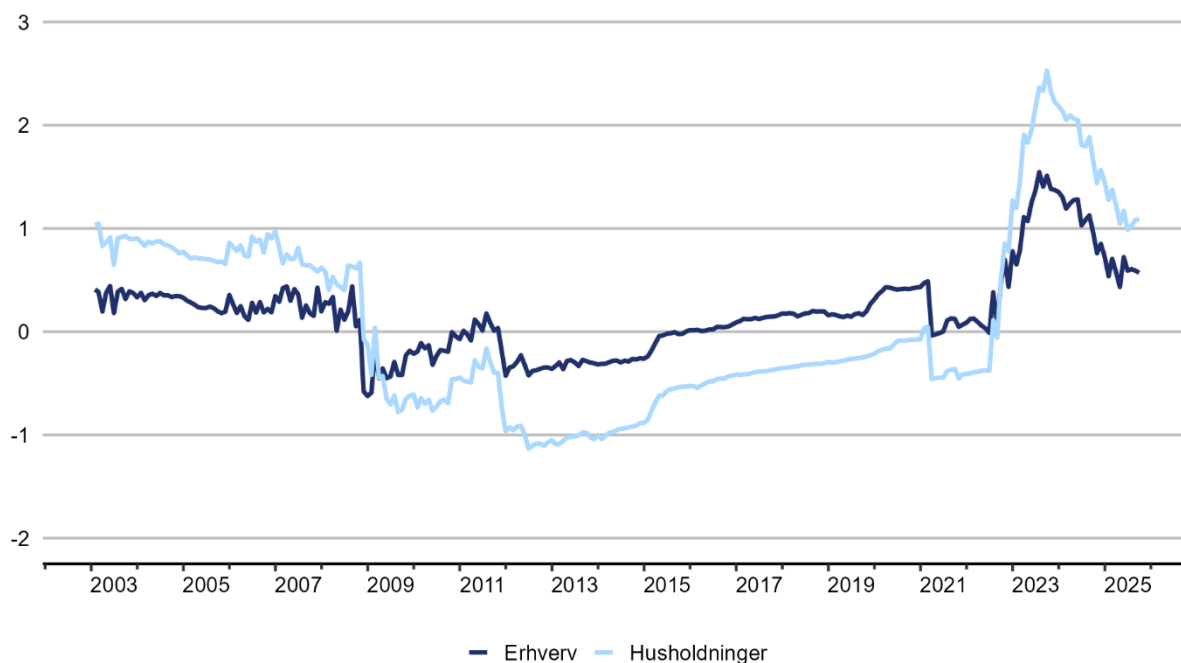
Rentemarginalen kan opdeles i en marginal på udlånssiden og en marginal på indlånssiden. Udlåns-marginalen opgøres som forskellen mellem institutternes udlånsrente og den pengepolitiske rente, idet placering af midler i Danmarks Nationalbank betragtes som alternativet til udlån. Tilsvarende opgøres indlåns-marginalen som forskellen mellem den pengepolitiske rente og institutternes indlånsrente.

Den markante vækst i basisindtjeningen i 2023 og 2024 kan i høj grad tilskrives en udvidelse af indlåns-marginalen overfor både erhverv og husholdninger. Det afspejler, at institutternes indlånsrenter ikke steg i samme takt som den pengepolitiske rente i forbindelse med den pengepolitiske stramning i 2022-23. På udlånssiden faldt marginalen overfor husholdninger væsentligt, fordi udlånsrenten steg mindre end den pengepolitiske rente. Rentemarginalen på udlånssiden overfor erhverv var nogenlunde uændret, jf. figur 5.

Figur 5. Rentemarginaler

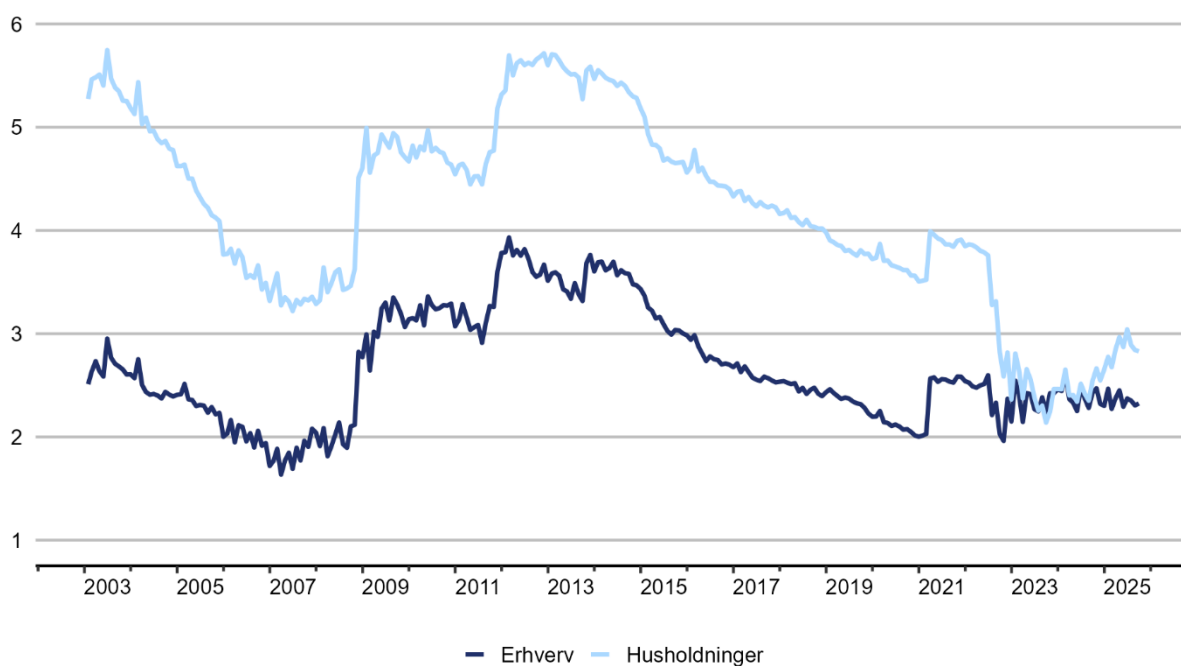
Indlånsmarginal

Procentpoint

Udlånsmarginal

Procentpoint

Note: Indlånsmarginalen er forskellen mellem Nationalbankens rente på indskudsbeviser og institutternes indlånsrente. Udlånsmarginalen er forskellen mellem institutternes udlånsrente og Nationalbankens rente på indskudsbeviser.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Institutterne opnåede dermed den høje indtjening på baggrund af en høj indlåns marginal og en presset udlåns marginal. Medmindre kunderne er blevet markant mere kreditværdige, indikerer den pressede udlåns marginal, at institutterne yder lån til renter, som ikke i tilstrækkeligt omfang modsvare risikoen.

Risikabel strategi kan få høje omkostninger

En høj indlåns marginal kan kompensere for en lav udlåns marginal og dermed resultere i en tilfredsstillende indtjening på kort sigt. Det er dog en risikabel strategi at yde lån med en presset udlåns marginal baseret på en høj indlåns marginal. Hvis interessen for at placere indlån i institutterne pludselig falder, kan det blive nødvendigt at hæve indlånsrenten for at fastholde indlånsbasen.

En indsnævring af indlåns marginalen ville fjerne det indtjeningsmæssige grundlag for udestående lån, der er ydet til en presset udlåns marginal. Institutterne kan forsøge at kompensere ved at hæve udlånsrenten, men det kan blive omkostningsfuldt både for institutterne selv og for samfundet, hvis en højere udlånsrente bidrager til et øget mislighold og flere konkurser. En sådan udvikling vil især være problematisk i en periode, hvor samfundsøkonomien rammes af lavkonjunktur.

Kreditinstitutterne bør sikre sig, at de yder lån til renter, som i tilstrækkelig grad modsvare risikoen for tab. Det bidrager både til stabilitet og robusthed i institutterne selv og i dansk økonomi mere generelt.